

СВЕЧАНИ КОНЦЕРТ ПОВОДОМ ЈУБИЛЕЈА ДРАГУТИНА ГОСТУШКОГ И ПЕТРА КОЊОВИЋА

У организацији Музиколошког института САНУ

Галерија Српске академије наука и уметности

Програм 2796. концерта

Четвртак, 23. октобра 2023. у 18 часова
Кнез Михаила 35

ПРОГРАМ

Драгутин Гостушки: *Scherzo in „SCH”* за женски хор

Академски хор *Collegium musicum*
Диригент: Драгана Јовановић

Музиколошка реч: Биљана Милановић

Драгутин Гостушки: *Трио* за виолину, виолончело и клавир

Мина Менделсон, виолина
Дејан Митровић, виолончело
Наталија Младеновић, клавир

Драгутин Гостушки: *Соната* и *Две ијре* за клавир

Наталија Младеновић, клавир

Петар Коњовић: *Три њсалма* за гудачки оркестар

Камерни ансамбл *Гудачи Св. Ђорђа*
Мина Менделсон, виолина
Диригент: Иван Марковић

СВЕЧАНИ КОНЦЕРТ ПОВОДОМ ЈУБИЛЕЈА
ДРАГУТИНА ГОСТУШКОГ И ПЕТРА КОЊОВИЋА

Организација: Музиколошки институт САНУ

Програм осмислила и приредила: др Биљана Милановић

Аутори текстова: др Биљана Милановић, др Вања Грбовић
и др Милош Браловић

Дизајн и њелом: Милан Шупут

Штампа: DonatGraf, Београд

Тираж
150

Концерт се реализује из средстава Фонда за науку Републике Србије (пројекат *Applied Musicology and Ethnomusicology in Serbia: Making a Difference in Contemporary Society – APPMES*, бр. 7750287), Секретаријата за културу Града Београда и СОКОЈ-а.

Фонд за науку
Републике Србије

Sokoј
ORGANIZACIJA
MUSIČKIH AUTORA
SRBIJE

Секретаријат
за културу

Драгутин Гостушки (1923–1998) и Петар Коњовића (1883–1970) били су генерацијски међусобно удаљени, различити по уметничком сензибилитету, интелектуалним афинитетима и духовним обзорима, али их је везивало деловање у Музиколошком институту САНУ. Гостушки је управо на позив Коњовића, оснивача (1947) и првог управника Института (1947–1954), одмах по завршетку студија постао сарадник ове институције, у којој је провео укупан радни век (1952–1988), обављајући и функцију директора (1974–1978).

Обележавајући 100. годишњицу рођења Гостушког и 140. годишњицу Коњовићевог рођења, овај свечани концерт организован је у оквиру научног скупа Музиколошког института САНУ, „Искошени ујао Драгутина Гостушког” (23–24. XI 2023).

Концерт обухвата и премијерно извођење *Сонаће* за клавир Гостушког, која се чува у рукопису у Музиколошком институту САНУ. У уникатном рукописном примерку, необјављен, постоји и његов *Трио* за виолину, виолончело и клавир, похрањен у Одбору за заштиту српске музичке баштине САНУ. Међу осталим композицијама, Коњовићева *Три њсалма* за гудачки оркестар изведена су давне 1970. године.

Усмеравајући своје научне компетенције на поље примењене музикологије, сарадници Музиколошког института САНУ настојали су да се овим концертом скрене пажња на поменуте опусе.

Музиколог, естетичар и композитор ДРАГУТИН ГОСТУШКИ познатији је по својим научним, теоријско-естетичким радовима, него по свом музичком опусу. Међу разлозима свакако је и сама одлука Гостушког да релативно рано напусти идеју о компоновању као примарном професионалном позиву, упркос успесима и значајним донетима које је остварио на том пољу. Његова дела, настала у распону од краја четрдесетих до почетка седамдесетих година прошлог века, компонована су претежно у стилском проседеу умереног модернизма неокласичног спектра. Свој композиторски израз градио је на доминацији мелодијског принципа удруженог са свежим хармонским и инструментационим решењима, као и на разуђеном ритмичком рељефу, повезаном с његовим теоријским разматрањима феномена музичког времена.

Сонаћа за клавир (1948) написана је за време студија у класи Миленка Живковића, необјављена је и све до данас неизведена. Компонована је као троставачна композиција с распоредом темпа брз-лаган-брз.

Контрапунктски начин мишљења приметан је у живахном, брзом првом ставу (*Allegro con brio*). Посебно је наглашена експресивност водеће теме, с пратњом у маниру барокне моторике (и латентног двогласа). Овакав приступ омогућава суптилну динамику између поменутих елемената, пружајући простор за богато контрапунктско ткање. Формална концепција става одговара сонатној форми. После полетног и енергичног увода појављује се прва тема, иза које се после пентатонског пасажа наставља кантабилна друга тема. Развојни део обрађује елементе експозиције, а после сажете, обрнуте репризе, следи енергична кода с отвореним завршетком на доминанти А-дура.

Средњи став (без ознаке за темпо) организован је у троделној форми. Тонални центар је *in B*, с тим што композитор прибегава двосмисленом одређењу тоналитета, избегавајући јасно профилисање тонског рода. На тоналном плану учестала су склизнућа у тоналитете за секунду навише или наниже, а за разлику од претходног става, музички ток се завршава на тоници бе-тоналитета.

Опсежан трећи став осмишљен је у лучној форми, као врхунац сонатног циклуса у којем после кратког увода (*Measoso*) наступа ужурбани музички ток (*Presto*) у Еф-дуру. Карактерише га прозачнија фактура у односу на претходне ставове, у којој се истиче мелодија у горњем гласу, док је у пратњи дат триолски покрет.

Иако *Сонаја* представља студентски рад, а по свој прилици и прво композиторово дело у форми сонатног циклуса, она обилује интересантним и инвентивно примењеним композиционо-стилским решењима. На тоналном плану, ставови су дати у различитим тоналитетима, при чему се композитор поиграва с њиховим родним одређењем, а на крају првог, односно трећег става изоставља очекивана тонична разрешења. Јединство циклуса остварује међусобним повезивањем ставова. Чврста веза између другог и трећег постигнута је ознаком *attaca*, при чему завршетак другог представља припрему за уводни део трећег става. У финалном ставу појављује се реминисценција на тему првог става, што доприноси темаском заокружењу цикличне целине. Гостушки у овом делу показује одлично познавање инструмента, у смислу његових техничких и изражајних могућности, али и изврсно владање хармонским и контрапунктским композиционим вештинама на којима је инсистирао његов професор.

Трио за виолину, виолончело и клавир (1950) Гостушки пише пред крај својих студија у Живковићевој класи. Дело је изведено на студентском фестивалу у Минхену (30. VIII 1951), а потом и награђено на међународном такмичењу *Concorso Internazionale di Musica Viotti* у Верчелију (1951). Снимљен је за потребе Радио Београда (1963) у итерпретацији *Београдској*

ирија (Александар Павловић, виолина; Виктор Јаковчић, виолончело; Андреја Прегер, клавира), али од тада није извођено. Композиција је поново представљена тек недавно, на концерту у Галерији САНУ (12. XII 2018), у извођењу Мирјане Нешковић (виолина), Немање Станковића (виолончело) и Владимира Глигорића (клавира), те у истој интерпретацији и објављена на компакт диску (издање *Mascom Records*, 2020).

Први став (*Andante sostenuto*) конципиран је као слободна рапсодична форма, која распоредом и третманом музичког материјала асоцира на обресе ронда или сонатног става (без тоналног помирења тема у репризи). Из тонално нестабилног увода израста прва тема (Ес-дур), потом и кратка, фолклорно обојена друга тема (Фис-дур), да би уследио обиман развојни одсек с разрадом мотива увода и материјала обе теме, повремено с изразитим контрапунктским ткањем. После репризних појава основних тема наступа кода која се завршава у Ес-дуру.

Други став (*Serenata – Allegretto*) има обриси слободно организованог тродела с развијеном кодом. Док почетни и репризни одсек доносе главни тематски материјал у основном Це-дуру, средишњи део садржи низ од три кратке теме, са симетрично конципираним повратком прве и друге (*a b c b a*). Кода сублимира мотивске елементе свих материјала, а завршава се у Е-дуру. Став је писан у такту 7/8 и одликује се инвентивним третманом инструмената. Посебно се истиче комбиновање техника *pizzicato* (виолина, виолончело) и *staccato* (клавира), које ствара утисак импровизације и заједно с треманом хармонске компоненте има наглашену колористичку улогу.

Финални став (*Allegro vivacissimo*) представља сонатни облик с обрнутом репризом и веома обимним развојним делом који садржи богату контрапунктску фактуру и разраду свих елемената експозиције, као и кодом која обухвата мотиве обе теме. Основни тоналитет је ге-мол, а став се завршава у Ес-дуру.

Трио сведочи о стваралачкој зрелости младог композитора који је већ на крају својих студија био заокупљен креативним испитивањем феномена музичког времена кроз аспекте убрзања темпа и усложњавања музичког тока, с кулминацијом у финалу као тежишту музичког циклуса. По томе ово дело представља предходницу слично конципиране музичке драматургије у његовом концерту за виолину и оркестар *Concerto Accelerato* (1961), али указује и на рана размишљања о музичког феномену времена који ће бити опсежно елабориран у његовом теоријско-естетичком раду.

Две игре за клавир (1954) одликују се прочишћеним музичким језиком. У њима се истичу битонални сегменти, а повремена неодређеност тоналног рода и изостанак тоничног разрешења на крају обе игре подсећају на композиционе поступке из студентске *Сонаје*. Обе игре писане су у такту 7/8, а везује их и фолкорни призивук.

Игра бр. 1 посвећена је пијанисти Зденку Марасовићу. Формално је организована као дводелна песма развојног типа изграђена на основу две теме. Прва од њих издваја се по оштрој, енергичној метро-ритмичкој пулсацији и сазвучјима квинте и секунде, док је друга тема лирска и малог обима.

Игра бр. 2 започиње кратким уводом на фону остинатног мотива, иза којег следи тема малог амбитуса у којој преовладава поступно кретање. Формална конструкција је варијационог типа, где посебан колорит теми даје тонални план. У постизању архаичног призвука теме пратња садржи квинтне акорде који нису у функцији тоналитета, већ имају колористичку улогу. Изостанак тоничног разрешења на крају композиције одаје утисак нагло прекинутог музичког тока.

Дело је објављено 1955. у издању Савеза композитора Југославије, а снимљено 2020. године у извођењу Николе Стојковића (издање *Mascom Records*).

Scherzo in „SCH” за женски хор (1972) припада области вокалних минијатура Драгутина Гостушког, а својом краткоћом и упечатљивим звуком блиско је његовом хору *Elegia in O*, насталом исте године. У овој несвакидашње духовитој, а изузетно краткој минијатури доминира музичко поигравање са сугласником „ш” и речима које га садрже. Користећи певање, изговор, шапат и брзе контрапунктске преплете, композитор постиже изузетно широку, живописну и ефектну звучну палету. Дело је посвећено Академском хору *Collegium musicum* и диригенту Даринки Матић-Маровић, који су га премијерно извели на Четвртм БЕМУС-у (1972). Једно је од популарних „хитова” овог хора, снимљено је и на *LP* плочама (ППП РТБ, 1977, 1984), а радо га изводе и други женски хорски ансамбли.

ПЕТАР КОЊОВИЋ веровао је у идеју изградње модерне српске музике засноване на фолклору као основи националне музичке уметности. У стилском погледу његов опус припада позном романтизму, с повременим упливима елемената импресионизма и експресионизма. Полазећи од наслеђа Стевана Мокрањца и музичкодрамских тековина Модеста Мусоргског и Леоша Јаначека, Коњовићев композиторски језик знатно је одређен начином употребе фолклорног материјала и музичким третманом

поетског текста кроз који се афирмише особеност његовог речитативно-ариозног стила. Примат асиметричних мелодијских структура и непосредност импровизационо-рапсодичног изражавања код њега су резултат рада с поетским проседеом и постају део његовог музичког изражавања не само у операма и соло песмама, већ и у инструменталним композицијама.

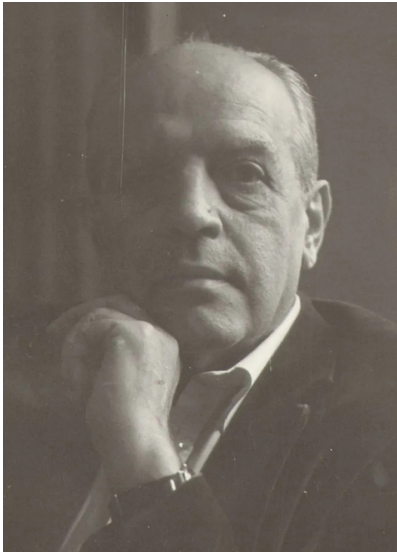
Три ѡсалма за гудачки оркестар пример су стваралаштва из позне композиторске фазе. Међутим, Коњовић је још 1917. године компоновао *Псалм* за виолину и клавир, да би крајем 1963. и почетком 1964. године написао још два псалма и цео циклус под називом *Три ѡсалма* поверио гудачком оркестру. Према речима Властимира Перичића, у овом циклусу препознатљива је мелодика српских народних црквених напева, *Царју небесни* по IV гласу, *На рјекама вавилонских* и *Величајем*, што је у складу са сугестијама које произлазе из наслова циклуса. Имајући у виду период настанка првог псалма, а онда и компоновање друга два готово педесет година касније у идентичном маниру (у време када се тада млада композиторска генерација интересовала за нова, авангардна струјања у европској музици), може се рећи да ово дело по звучности, карактеру и третману гудачког оркестра наликује циклусима за гудачке ансамбле композитора словенског (понајвише чешког) позног романтизма, какве су компоновали, на пример, Петар Иљич Чајковски (1840–1893), Антоњин Дворжак (1841–1904), или Јозеф Сук (1874–1935).

У основи, сваки од *Три ѡсалма* компонован је у лучној форми, с обрисима троделности. Први псалм, *Andante ma non troppo* у ес-молу, заснован је на теми вокалног карактера, изражене смирености. Стога је његова распевана и развијена мелодијска линија поверена соло виолини, а протеже се кроз готово цео регистар овог инструмента. Фактура гудачког оркестра остварена је као разуђен, неретко синкопирани оркестарски слог, компонован према мотивским фрагментима мелодијске линије соло виолине.

Други псалм, *Andante non troppo*, у фис-молу, одликује се мирном мелодиком, најпре у деоници виолончела у дубоком регистру, да би се тема, попут лутајућег напева, спроводила и кроз остале деонице у оркестру. Њено окружење чини вибрирајући, прозрачни шеснаестински покрет, као и појава повремене контратеме. Контраст доноси краћи хомофони *pizzicato* одсек (*Allegro vivace ma un poco piu pesante*), а на њега се надовезује и кулминациони сегмент (*Con moto ma non troppo, alla breve*), који коначно доводи до смирења и припрема последњи, репризни одсек.

Завршни, трећи псалм, *Andante maestoso*, у Де-дуру, специфичан је по свом свечаном, фанфарном мотиву којим отпочиње и којим се завршава.

Уводни одсек карактерише такође излагање мелодијске линије у деоници виолончела. Средишњи део (*Molto tranquilo*) доноси његову даљу разраду, при чему је, у изразито позноромантичарском маниру, тема спровођена кроз деонице гудачког оркестра и праћена различитим мелодијско-ритмичким обрасцима изведеним из теме, а у тачки кулминације јавља се и полиритмија. Последњи одсек доноси сједињење теме и фанфарног мотива у тријумфалном завршетку циклуса.

Драгутин Гостушки (Београд, 3. I 1923 – Београд, 21. IX 1998) рођен је у Београду, где је похађао Трећу мушку гимназију и Музичку школу *Мокрањац* и дипломирао на два факултета: историју уметности завршио је на Филозофском факултету (1950), а композицију и дириговање на Музичкој академији, у класи Миленка Живковића (1951).

Гостушки је био запослен у Музиколошком институту САН/САНУ од 1952. до пензионисања, 1988. године. На основу хабилитационог рада из области теорије ритма, *Контрола музичког времена*, изабран је у звање научног сарадника (1961). Докторирао је 1965. године на Филозофском факултету, с дисертацијом *Уметности у еволуцији стилова*, коју је радио без ментора. Исте године унапређен је у звање вишег научног сарадника, док је звање научног саветника стекао 1974. У периоду 1974–1978. године обављао је функцију директора Института.

Као музички стваралац, Гостушки је био изузетно активан до почетка шездесетих година. Потом се тек спорадично бавио композиторским радом. Његов жанровски разноврстан композиторски опус обухвата око четрдесет дела. Поједине композиције Гостушког биле су награђене у земљи и у иностранству (симфонијски *Scherzo*, 1949; балет *Ремис*, 1955; *Трио* за клавир, виолину и виолончело, 1950). Део његових радова уврштен је у нотне и дискографске антологије југословенске музике (нпр. соло песма *Смијешно чуго*, 1947; *Concerto accelerato* за виолину и оркестар, 1961).

Најзапаженији научни резултати Гостушког из области музикологије припадају пољима теорије музике и компаративне естетике. Синтезу својих погледа изложио је у монографији *Време уметности* (1968). Избор значајних текстова обухваћен је другом његовом књигом, *Уметности у недостићку доказа* (1977). Музиколошке студије, филозофске и уметничке есеје, као и историјске прегледе савремене југословенске музике објављивао је у иностраним и домаћим часописима (*Musical Quarterly; Atlantic; Fenerate; International Review of the Aesthetic and Sociology of Music; Звук; Дело; Лейойис Мајице српске*).

Био је иницијатор и председник организационог одбора Првог међународног конгреса о музичкој семиологији (*1er Colloque international de sémiotique musicale*, Београд, 1973). У периоду од 1974–1980, при Музиколошком институту САНУ организовао је и водио интердисциплинарне трибине под називом *Разговори о науци и уметности*, у којима су учествовали еминентни стручњаци из области природних и хуманистичких наука. Од 1963. до 1968. године радио је као референт и редактор периодичне публикације *Свеске* Института за теорију књижевности и уметности (данас Институт за књижевност и уметност). Био је члан редакција *Уметничке ревије*, културне ревије *Данас*, часописа *Култура*, и члан савета едиције *Encyclopedia moderna*. Као добитник стипендије Комисије за културне везе с иностранством, Гостушки је остварио тромесечни студијски боравак у Паризу (1955). Учествовао је и на научним скуповима и музичким манифестацијама у земљи и иностранству (Минхен, 1950; Париз, 1959, 1968; Варшава, Краков, Катовице и Гдањск, 1958; Будимпешта и Токио, 1961; Арцо, 1962; Берлин, 1963; Копенхаген, 1972; Букурешт, 1972; Брно, 1973).

Међу најзначајнијим активностима у пољу примењене науке издвајају се његове уметничке и музичке критике, као и сарадња с електронским медијима, посебно с телевизијом. Од почетка педесетих година текстове је објављивао у листовима *Рејублика*, *Борба*, *Полићика* и НИН. Потом је водио рубрику музичке критике у *Борби* (1957–1960; 1967–1970), да би почетком седамдесетих година постао стални дописник НИН-а. Интегрални опус уметничке критике Гостушког обухвата око 400 текстова, посвећених не само актуелним музичким, ликовним и позоришним догађајима, већ и уметничко-теоријским и естетичким темама. У области сарадње с телевизијским медијем посебно се издваја серија *Рађање српске музичке културе* (осам емисија, уредник Снежана Николајевић, 1987).

Био је ангажован и на многобројним стручним, селекторским и друштвеним пословима. Почетком шездесетих (1962) изабран је за члана Интернационалног комитета за уметност са седиштем при UNESCO-у

у Паризу. Био је сарадник и члан различитих републичких и градских комисија за уметност, науку и културу, те члан саветодавних тела истакнутих институција попут Београдске филхармоније, Коларчевог народног универзитета, Културног центра Београда и Музичке академије. Гостушки је био један од иницијатора и члан Савета Београдских музичких свечаности (БЕМУС), председник и вишегодишњи члан Селекционе комисије *Октобарској салони*, члан организационог одбора Седмог Београдског цез фестивала (1977) и Уметничке комисије Југословенских хорских свечаности у Нишу.

Петар Коњовић (Чурут, 5. V 1883 – Београд, 1. X 1970) стекао је прва знања о музици у Великој српској православној гимназији у Новом Саду (1894–1899) и Српској учитељској школи у Сомбору (1899–1902). Студирао је на Конзерваторијуму у Прагу (1904–1906), похађајући теоријске предмете код Карела Штекера (Karel Stecker). Дипломирао је са симфонијском поемом *Serbia liberata*. Као ванредни студент на Карловом универзитету слушао је предавања из естетике.

Обимно стваралаштво Петра Коњовића обухвата пет опера, неколико опуса симфонијске и концертантне музике, низ разноврсних инструменталних и камерних дела, световну и духовну хорску музику, као и бројне песме за глас и клавир, међу којима су и обраде народних напева. Коњовић је био једна од кључних личности српске музике XX века, чији се допринос огледа како у композиторском раду, тако и у разгранатом деловању на многим пољима, од оперске режије до музикологије.

Коњовић је током студија деловао као дописник српских листова у којима је објављивао извештаје из музичког живота чешке престонице, пратећи и модерне тенденције на подручју драмске и позоришне уметности. До Првог светског рата бавио се педагошким радом у Земуну и у Српској музичкој школи у Београду. Био је и хоровођа земунске Српске црквене певачке задруге. Паралелно је био посвећен и списатељској, уредничкој и организационој делатности.

Од 1917. године боравио је у Загребу. Тамо остварује контакте и сарадњу с многим југословенским интелектуалцима и уметницима. Објављује текстове и критике у листовима и часописима (*Хрвајтска њива*; *Савременик*; *Обзор*; *Књижевни јуџ*), а њихов избор представља у својој првој књизи, *Личности* (Загреб, 1920). Заједно с Миланом Обуљеном учествује у оснивању *Edition Slave* у Бечу (1917). До тада за собом има већи број значајних музичких остварења. Међу њима су опера *Женидба Милошева* (1904), коју је у међувремену прерадио, као и *Симфонија у це-молу* (1907), *Први јудачки квартејт* (1906; 1917), те соло песме и обраде народних мелодија за глас и клавир, које ће писати с прекидима током дужег времена и објавити у збиркама *Лирика* (1905–1922) и *Моја земља* (1905–1925). У Загребу се афирмише захваљујући свом првом ауторском концерту у Хрватском гласбеном заводу (3. III 1917) и премијерном извођењу опере *Женидба Милошева* у Хрватском народном казалишту (ХНК), где је ово дело услед аустријске цензуре представљено под насловом *Вилин вео* (25. IV 1917).

Коњовићевим међуратним активностима доминира интензивна посвећеност позоришном и оперском сектору. Испрва је управник Народног позоришта у Новом Саду (1921), а затим директор Опере ХНК у Загребу (1921–1926), у којој унапређује ансамбл и уноси значајне репертоарске новине. Године 1927. постаје управник Народног казалишта у Осијеку, а од 1933–1939. поново је управник – интендант ХНК. У међуратним годинама остварује се и као оперски и позоришни редитељ и диригент, те као преводилац либрета. То је време његове композиторске зрелости које поред значајних дела попут *Јагранској кайрича* (1937) и *Другој јудачкој квартејти* (1937) првенствено укључује рад на музичкодрамском стваралаштву. Коњовић се тада потврђује као значајан и изразит оперски стваралац. У Опери Народног позоришта у Београду премијерно се изводи трећа верзија *Милошове женидбе* (27. II 1923), за којом следи и београдска премијера опере *Кнез од Зетје* (1. VI 1929), те загребачка премијера опере *Кошћана* (16. IV 1931) која се изводи и у Београду, Љубљани и Сплиту. Од иностраних представљања Коњовићевог композиторског рада истиче се праизвођење његових симфонијских варијација *На селу*, у сали Гаво у Паризу (1920), када је оркестром *Pasdeloup* дириговао сам аутор. Такође, његова опера *Кошћана* с успехом је приказана најпре у Брну (1932), да би, након редакције диригента Здењека Халабале, доживела запажену премијеру и у Народном позоришту у Прагу (14. XII 1935). У зениту стваралачких постигнућа, Коњовић добија и значајне иностране почести: као први и једини композитор из Југославије, 1938. изабран је за иностраног члана Чешке академије наука и уметности.

Коњовић 1939. године прелази у Београд, где делује као редовни професор Музичке академије (до пензионисања 1950), а у два наврата и као њен ректор (1939–1943; 1945–1947). Године 1946. изабран је за правог члана Академије уметности СКА, а 1948. потврђен као редовни члан САН/САНУ и постављен за Секретара Одељења ликовне и музичке уметности. Оснива Музиколошки институт САН/САНУ (12. XII 1947), којим као управник руководи до 1954. године. Посвећен је не само организационим и програмским активностима око институционализације музичке науке, већ и самом музиколошком раду, који резултира значајним публикацијама – монографијама о Милоју Милојевићу (1954) и Стевану Мокрањцу (1956) и збиркама текстова *Књига о музици српској и славенској* (1947) и *Опелди о музици* (1965). Његово позно композиторско стваралаштво обележено је радом на операма *Сељаци* (1951) и *Ошацибина* (1960) и симфонијској поеми *Макар Чудра* (1956).

Коњовић је за укупне доприносе југословенској и српској култури одликован Орденом рада I реда (1953), Орденом заслуга за народ (1965), а Седмојулска награда за животно дело уручена му је 1960.

Наталија Младеновић рођена је у Русији, где је похађала Централну специјалну музичку школу при Конзерваторијуму *Чајковски* у Москви, у класама Владимира Буњина и Анатолија Рјабова. Студије на истом конзерваторијуму започела је са седамнаест година, а похађала их је у класама Ларисе Дједове, Ирине Осипове и Јевгенија Малињина. Дипломирала је 1996. године с одличним успехом, и потом стекла звање магистра уметности. Магистарске студије у Србији завршила је на Факултету музичке уметности у Београду у класи Невене Поповић. Одбрану докторског

уметничког пројекта из области клавира припрема под менторством Лидије Станковић и коменторством Тијане Поповић Млађеновић.

Одлуком ректора Универзитета уметности у Београду, а на предлог Факултета музичке уметности, Наталија Младеновић је у децембру 2021. одликована Сребрном медаљом Универзитета уметности за значајан

и креативан допринос раду и развоју Факултета музичке уметности у Београду. Добитник је награда на Међународним такмичењима *Петар Коњовић* у Београду и *Рубинишајн* у Паризу. Наступала је широм некадашњег Совјетског Савеза, у Немачкој, Швајцарској, Француској, Бугарској, Аустрији, Италији, Данској, Шпанији, Црној Гори и Хрватској. Учествовала је на фестивалима БЕМУС, НОМУС, НИМУС, АРЛЕММ, *Мермер и звуци*, ОКТОХ, *Чело фест*, на Међународној трибини композитора, као и на фестивалима у Будви, Загребу, Брегенцу, Бечу, Бенаскеу и Сијени.

Као солиста наступала је са Самарском филхармонијом, Симфонијским оркестром РТС-а, Уметничким ансамблом Министарства одбране *Стијанислав Бинички*. Била је члан симфонијског ансамбла *No Boarders Orchestra*. Сарађивала је с диригентима Ангелом Шуревим, Бојаном Суђићем, Душаном Вилићем и Премилом Петровићем. Наступала је с истакнутим домаћим и иностраним музичарима, међу којима су челисти Кирил Родин, Стефан Попов, Клеменс Хаген, Маја Богдановић, Минео Хајаши, Александар Бузлов, Марк Копе, виолинисти Сретен Крстић, Јован Колунџија, Ивана Аћимоски-Жикић, Данијел Роланд, Јуриј Ревич, Ли Чуан Ђин, Марко Јосифоски, Драган Лауфорд, Раул Гарсија Мариан, виолиста Дејан Млађеновић, контрабасиста Горан Костић, флаутиста Никола Мацанти, као и флаутиста Венсан Лука с којим је снимила дела Ивана Јевтића за компакт диск објављен у Француској. Композитор Даворин Кемпф уврстио је снимак своје композиције *Три њојледа на Осорску катедралу* у концертном извођењу Наталије Младеновић у садржај свог ауторског компакт диска, објављеног у Хрватској.

У оквиру прославе стогодишњег јубилеја Љубице Марић, Наталија Младеновић наступала је на концертима и снимала музику за клавир, као и камерна дела. Била је клавирски сарадник на мастер класу који је одржао Миша Мајски у Београду. На 50. БЕМУС-у одржала је реситал с корејским виолинистом Едвином Кимом. Активно је сарађивала са српским композиторима Властимиром Трајковићем, Исидором Жебељан и Иваном Јевтићем.

Почев од 2001. године стално је ангажована као клавирски сарадник на такмичењу Музичке омладине у Београду у дисциплинама виолина и виолончело.

Након 25 година рада на Катедри за гудачке инструменте ФМУ у Београду у својству клавирског сарадника, од октобра 2023. године запослена је на Катедри за клавир истог факултета, где делује у звању ванредног професора на предмету корепетиција.

Мина Менделсон рођена је у Београду. Дипломирала је, магистрирала и докторирала уметничке студије виолине на Факултету музичке уметности у Београду, у класи Ферн Рашковић. Као стипендиста Владе Краљевине Норвешке усавршавала се на Универзитету у Кристиансанду код Сабине Гролмус и Стефана Барадуа (2001), а била је и полазник мајсторских курсева еминентних професора – Дејвида Такеноа (Лондон, 1997), Сретена Крстића (Котор, 2003) и Матеје Маринковића (Сет, Француска, 2009). Добитница је бројних награда на републичким, савезним и међународним такмичењима.

Као солиста наступала је с Оркестром Универзитета у Цухаију (*UIC Soloists*, Кина), Нишким симфонијским оркестром, БГО *Душан Сковран*, Јеврејским камерним оркестром, камерним оркестрима *Гудачи Св. Ђорђа*, *Concertante* и *Мокрањац*, као и с диригентима Нелсоном Леонгом, Србољубом Динићем, Сузаном Костић, Миленом Ињац, Стефаном Зекићем, Весном Шоуц, Петром Ивановићем, Обрадом Недељковићем, Милорадом Ђуричићем. Као солиста и камерни музичар концертирала је у бројним градовима Србије и у иностранству (Кина, Велика Британија, Француска, Турска, Холандија, Немачка, Мађарска, Бугарска, Хрватска, Црна Гора, Македонија). Наступала је и на фестивалима, међу којима су БЕМУС, НИМУС, БЕЛЕФ, *Роси фест*, Међународна трибина композитора, *Калемејдански сујџони*, Европски дан јеврејске културе, Јесењи фестивал јеврејске културе у Сегедину, *Охридско лејџо*, фестивали у Сапанци, Бодруму и др.

Била је члан Камерног оркестра *Гудачи Св. Ђорђа* (1997–2000), затим заменик концертмајстора у БГО *Душан Сковран* (2002–2013). Од 2009. ангажована је као концертмајстор Јеврејског камерног оркестра. Чланству у Камерном оркестру *Гудачи Св. Ђорђа* враћа се 2020. делујући и као концертмајстор, а од 2021. године и музички директор овог ансамбла. Током ангажовања у оркестрима имала је прилику да сарађује с бројним великанима домаће и иностране сцене, међу којима су Шломо Минц, Најцел Кенеди, Дмитриј Ситковјецки, Алексис Галперин, Дејвид Стрејнц, Кристофер Ворен Грин, Роналд Колман, Ирена Графенауер, Сретен Крстић, Матеја Маринковић, Роман Симович, Стефан Миленковић и многи други.

Остварила је низ радијских и телевизијских снимака за РТС. Стални је члан УМУС-а од 2015. године. Паралелно са солистичком и камерном

концертном активношћу бави се и педагогијом. Редовни је професор виолине на Факултету уметности у Нишу.

Дејан Митровић дипломирао је и магистрирао на Факултету музичке уметности у Београду у класама Франсоаз Јаковчић и Сандре Белић. Усавршавао се на мајсторским курсевима и специјалистичким семинарима код Мајкла Флексмана, Казимира Михалика, Станислава Аполина и Дејвида Стрејнда. Током школовања је награђиван као солиста, камерни и оркестарски музичар на бројним републичким, савезним и међународним такмичењима и фестивалима.

Од 1993. године стални је члан БГО *Душан Сковран*, а од 2001. године ангажован је и као соло челиста овог оркестра. Од 2021. године наступа као

соло челиста у Камерног оркестра *Гугачи Св. Ђорђа*.

Запажене концерте остварио је у дуу с Мином Менделсон, у квартету с Бориславом Чичовачким, Лидијом Станковић и Анетом Илић, с којима је наступао у земљи и иностранству. У јуну 2004. године наступио је као солиста на концерту са Најделом Кенедијем у Сава центру у Београду и Народном позоришту у Новом Саду. На позив маистра Дмитрија Ситковетског наступио је на концерту *New European Strings Orchestra* у априлу 2007. године. Приредио је низ реситала од којих се издвајају реситали у Културном центру Београда и Галерији *Пројрес*.

Паралелно са солистичком и камерном концертном активношћу бави се педагогијом као професор у Музичкој школи *Стијанковић* у Београду, од 2000. године. О успешној педагошкој активности сведоче бројне награде које су његови ученици освојили на међународним такмичењима и фестивалима.

Оснивач је и члан Удружења *Classica Aeterna*, под чијим окриљем делује трио, квартет и још неколико камерних састава. Од 2013. године, с тријом овог удружења има редовне годишње концерте у Великој дворани Задужбине Илије М. Коларца. Вредни су помена и његови наступи у амбасадама Француске и Канаде, Етнографском музеју у Београду, као и градовима широм Србије.

Драгана Јовановић дипломирала је, магистрирала и докторирала на Одсеку за дириговање Факултета музичке уметности у Београду, у класи Даринке Матић Маровић. Ванредни је професор хорског певања и дириговања на Катедри за дириговање истог факултета, где делује и као продекан за међународну сарадњу и пројекте.

С Академским хором *Collegium musicum* и Мешовитим хором Факултета музичке уметности у Београду наступала је широм Србије, као и у иностранству (Грчка, Северна Македонија, Црна Гора, Бугарска, Мађарска, Хрватска, Аустрија, Италија, Шпанија, Кина и Тајван). Диригентски ангажман с овим хоровима и Хором *Обилић АКУД Бранко Крсмановић* започела је још као студент. Тада је учествовала у припреми бројних вокалноинструменталних дела (са Зубином Мехтом, Урошем Лајовицем, Михаилом Јуровским, Кевином Грифитсом, Ен Шаом, Питером Робинсоном, Франческом Ла Векијом, Младеном Јагуштом, Бојаном Суђићем, Сашом Бритвићем) и наступала је као други диригент на турнејама у бројним европским земљама, Кини, Јужној Кореји, Мексику, Еквадору, Аргентини и САД-у.

Била је професор и диригент Мешовитог хора и Симфонијског оркестра Средње музичке школе *Косџа Манојловић* у Земуну, диригент Симфонијског оркестра ФМУ у Београду, корепетитор Оперског студија Народног позоришта у Београду и корепетитор и диригент Мешовитог хора РТС, као и гостујући професор на Академији умјетности у Бања Луци. Од 2017. до 2022. године била је анагажована на пројекту ревитализације Оркестра Министарства унутрашњих послова Републике Србије, а као шеф диригент овог ансамбла остварила је већи број концерата у земљи и турнеју у Дубаију.

У последњој деценији окренута је вишемедијским ауторским и коауторским уметничким пројектима који укључују хор (*Мокрањац 1914 – 2014, Документ: ВОДА, Змија младожења, Inter nos..., African Sanctus, Шкловски, и Украдени њринци и изљубљена њринцеца*). Аутор је тротомне књиге *Анџологија српске музике за дечје и женске хорове композицијора групе љоловине 19. и љрве љоловине 20. века, Сирене, Три звука Мокрањца*, као и радова, семинара и радионица из области диригентске интерпретације и хорског певања.

Добитник је Награде *Предрај Милошевић* за најбољег студента дириговања 2001, Награде *Војислав Илић* за аутентично извођење духовне музике 2004, Награде Удружења музичких уметника Србије 2013, Златне значке за допринос култури Србије Културно-просветне заједнице Србије 2014, признања *Видовдански виџез* 2018. године. Први је добитник новоустановљеног признања за истакнуту личност у области музичке уметности *КотторАртџа* – Награде *Даринка Мајић Маровић* 2021.

Иван Марковић стицао је прва диригентска искуства за време студија, диригујући Филхармонијом младих *Борислав Паићан*. Усавршавао се на мајсторским курсевима хорског и оркестарског дириговања са професорима: Андерс Еби (Шведска), Матс Нилсен (Шведска), Генедиј Дмитрјак (Русија), Владимир Кирађијев (Бугарска/Аустрија), Андреас Херман (Немачка), Ахим Холуб (Аустрија), Хора Андреску (Румунија), Марк Стрингер (САД/Аустрија).

Сарађивао је са Београдском филхармонијом, Мешовитим хором и Симфонијским оркестром РТС, Нишким симфонијским оркестром, Симфонијским оркестром Факултета музичке уметности у Београду, Уметничким ансамблом Министарства одбране *Стијанислав Бинички*, ансамблом *Мејаморфозис*, Камерним оркестром *Гудачи Св. Ђорђа*, Ансамблом за нову музику *Градилишће*, ансамблом *Синудио 6*, камерним оркестром *Чешки виртуоз*, Гудачким оркестром Школе за музичке таленте у Ђуприји, ансамблом *Secondhanders*, ансамблом *Мошелес*, оркестром *Kammerphilharmonie Graz*, као и с многобројним *ad hoc* ансамблима.

Наступао је на значајним фестивалима као што су Међународна трибина композитора, Фестивал КОМА, Међународни фестивал харфе, Фестивал БУНТ, Међународни фестивал чембала, Фестивал савремене музике *Meta World*, *Мокрањчеви дани* у Неготину, фестивал DUNA у Будимпешти.

Активно промовише музику српских композитора различитих генерација, а у последњих неколико година извео је преко осамдесет композиција српских аутора, од којих је велики број дела представљен премијерно. Поред активне концертне активности у земљи, наступао је у Румунији, Словачкој, Мађарској, Аустрији и Чешкој.

Академски хор *Collegium musicum* основан је 1971. године на иницијативу Војислава Илића и чине га студенткиње Факултета музичке уметности у Београду. Од оснивања је диригент хора била Даринка Матић Маровић, док је Драгана Јовановић од 1999. била ангажована као асистент диригента, а од 2002. године и као диригент хора. Од оснивања хора до данас око 500 студенткиња биле су чланице овог ансамбла.

Collegium musicum добитник је бројних домаћих и међународних награда и признања, а 2017. године указом председника Републике Србије одликован је златном медаљом за изузетне заслуге, чување традиције хорског певања и промоцију српске културе у свету. Ансамбл је до сада одржао преко 3000 концерата широм Србије и света, гостујући у готово свим европским земљама, Пакистану, Авганистану, Ирану, Индији, Монголији, Кини, на Тајвану, у Јужној Кореји, Аргентини, Бразилу, Еквадору, Мексику, на Куби и у САД-у. Учествовао је на свим значајнијим домаћим фестивалима, као и на престижним фестивалима у Белгији, Немачкој, Чешкој, Бугарској, Румунији, Француској, Италији, Грчкој, Русији, Мексику, на Куби, у Аргентини и другим земљама.

Хор је остварио трајне снимке за РТС, Национални радио Норвешке, Италијанску националну радио телевизију (RAI), РТВ Мексико и друге медијске куће. Нека од ремек дела хорске уметности у извођењу овог ансамбла остала су забележена на плочама *Хиљадићи концерти Колеџиум музикама*, *Духовна музика Зайада*, као и на компакт дисковима *Боје и звуци Балкана*, *Сирене* и *Три звука Мокрањца* (интегрално издање *Руковети* Стевана Стојановића Мокрањца у транскрипцији Војислава Илића).

Репертоар хора обухвата дела композитора различитих стилских епоха, од ране музике до савременог музичког стваралаштва. Висок професионални ниво и креативност овог ансамбла инспирисали су и многе композиторе да му посвете своја дела. За пуних 50 година постојања хор је остварио преко 200 премијерних извођења. Учествовао је и у извођењу већег броја вокалноинструменталних дела, сарађујући с Београдском филхармонијом, Симфонијским оркестром РТС, камерним оркестрима *Гудачи Св. Ђорђа* и *Душан Скворан*, Нишким симфонијским оркестром, Црногорским симфонијским оркестром, Симфонијским оркестром ФМУ и Симфонијским оркестром Музичке академије у Бања Луци. Сарађивао је с истакнутим диригентима, међу којима су Зубин Мехта, Емил Табаков, Михаил Јуровски, Урош Лајовић, Оиђи Оуе, Ен Шао, Кевин Грифитс, Мајкл Прат, Франческо Ла Векија, Бојан Суђић, Саша Бритвић, Григориј Краско.

Академски хор *Collegium musicum* учествовао је на свим значајнијим фестивалима у Србији, као и на престижним фестивалима у Белгији, Немачкој, Чешкој, Бугарској, Румунији, Француској, Италији, Грчкој, Русији, Мексику, на Куби, у Аргентини и другим земљама.

Камерни оркестар *Гудачи Св. Ђорђа* основан је 1992. године, на иницијативу групе бивших ученика Школе за музичке таленте из Ђуприје и професора Петра Ивановића. Од оснивања до данас, више генерација најеминентнијих уметника чиниле су овај јединствени београдски камерни ансамбл. Прва награда на Међународном такмичењу Музичке омладине у Београду 1996. године допринела је да *Гудачи Св. Ђорђа* постану један од најзначајнијих оркестара у земљи. Исте године, ансамбл је био позван да одржи концерт у Лондону поводом педесетогодишњице УНИЦЕФ-а.

На препоруку и позив Петра Ивановића, улога музичког директора оркестра од 2006. до 2011. године била је поверена Гордану Николићу, виолинисти светске репутације. Музички маратон оркестра под називом *Music challenge* награђен је Наградом Града Београда за најуспешнији концерт у 2006. години. Концерт *Гудача Св. Ђорђа* с виолинистом Романом Симвићем одржан у Коларчевој задужбини 15. новембра 2011, добио је признање „Концерт године” часописа *Музика класика*. *Гудачи Св. Ђорђа* за собом имају преко 1600 концертних наступа у земљи и иностранству. Њихов репертоар обухвата дела из различитих стилских епоха, од барока до савремене музике. Редовно изводе и композиције српских аутора, међу којима су бројне и оне које су посвећене овом ансамблу, као и дела камерне музике у аранжманима за гудачки оркестар.

Од значајнијих турнеја и гостовања *Гудача Св. Ђорђа* истичу се концертна представљања у Великој Британији, Холандији, Немачкој, Шведској, Украјини, Русији, Мађарској, Македонији, Словенији, Италији, Аустрији, Црној Гори и Босни и Херцеговини. Ансамбл редовно наступа на реномираним фестивалима као што су БЕМУС, НОМУС, БЕЛЕФ, НИМУС, *Охридско лејто*, *Инџерфест* (Битољ), *Мокрањчеви дани*, *Будва њрад театар*, Сарајевски фестивал, Међународна трибина композитора и други.

Уметнички директор и шеф диригент *Гудача Св. Ђорђа* од 2022. године је Србољуб Динић, светски признати уметник и најуспешнији српски диригент.

